

U beseft het misschien niet, maar geluid heeft een grote impact op u en uw gezondheid. Daarom wil *De Morgen* met de Universiteit Antwerpen, het Universitair Ziekenhuis Antwerpen én uw hulp geluid en onze beleving ervan in kaart brengen.

Expert geluid Eulalia Peris ziet dat er weinig vooruitgang is in de strijd tegen lawaai

‘Europa heeft het moeilijk om de volumeknop omlaag te draaien’

Lawaai is ook vervuiling. En net zoals bij luchtvervuiling probeert Europa geluidshinder in te dammen. Maar bijna twintig jaar na de invoering van de geluidsrichtlijn is er weinig vooruitgang geboekt, ziet Eulalia Peris van het Europees Milieuagentschap (EEA).

BARBARA DEBUSSCHERE

Noise pollution’ of ‘geluidsvervuiling’: het is een begrip dat je terugvindt in rapporten van het EEA, maar dat bij de burger tot verwarring leidt. Hoe kan geluid nu vervuילend zijn? Toch bestempelen wetenschappers het zo. Want omgevingsgeluid kan gezondheid en welzijn aantasten.

Europa houdt het lawaai uit verkeer en industrie in de lidstaten dan ook al bijna twintig jaar in de gaten. Grotere steden zijn verplicht kaarten op te stellen die tonen hoeveel decibels burgers te slikken krijgen en plannen voor te leggen die meer stilte moeten brengen. Dat moeten de overheden indienen bij het EEA. “Veel mensen en journalisten die ik spreek hadden er nog nooit van gehoord”, zegt Eulalia Peris, expert geluid bij dat agentschap.

Het thema is buiten het kransje gespecialiseerde onderzoekers en ambtenaren volstrekt onbekend.

“Precies. Iedereen kent luchtvervuiling en is ervan overtuigd dat we dat moeten inperken. Het is dan ook het grootste milieuprobleem dat de gezondheid aantast. Maar geluidsvervuiling staat op de tweede plaats en dat zegt de meesten niets.

“Geluid is dan ook minder tastbaar. Van luchtvervuiling weten we bijvoorbeeld dat het op korte termijn tot astma-aanvallen kan leiden, en bij pieken grijpen overheden soms in met verkeersbeperkingen of het advies niet te sporten.

“Geluidshinder wordt ook minder ern-

stig genomen omdat het voor een stuk psychologisch is. ‘Misschien reageer je te gevoelig’, zeggen mensen dan. Dat zal je nooit over luchtvervuiling horen.”

Geluidsoverlast kennen de meesten wel. In heel wat steden en gemeenten regent het klachten over bladblazers, discotheken, knalpotterreure en musicerende bureu.

“Ja, maar dat associëren we enkel met ergernissen en schade aan je oren. Het permanente lawaai dat we dagelijks ondergaan in onze huizen, buurten en steden tast de gezondheid aan op een manier die niets met het gehoor te maken heeft. Het gaat om ernstige gevolgen zoals cardiovasculaire problemen en stofwisselingsproblemen. Zelfs als je geen last hebt van bepaalde geluiden, stuurt dat signalen naar je hersenen die stressreacties in je lichaam in gang zetten en onder andere de bloeddruk en de hartslag verhogen. De impact op de gezondheid is minder groot dan die van luchtvervuiling, maar hij is wel ernstig.”

Om hoeveel mensen gaat het?

“Op basis van de gegevens die wij hebben schatten we dat in Europa een op de vijf burgers op lange termijn is blootgesteld aan lawaainiveaus die de gezondheid kunnen aantasten. Dat zijn ruim honderd miljoen mensen. Er zijn 22 miljoen mensen die zware stress ondervinden door omgevingslawaai, 6,5 miljoen hebben er slaapproblemen door. En door lawaai komen er jaarlijks ongeveer 48.000 nieuwe gevallen van ischemische hartziekten (*die ontstaan*

doordat de bloedtoevoer naar de hartspier stopt, meestal door vernauwingen of verstoppingen van de kransslagaders, BDB) bij en zijn er ongeveer 12.000 vroegtijdige sterfgevallen.

“Bovendien zijn er steeds meer aanwijzingen dat lawaai verband kan houden met psychische stoornissen zoals depressie, demantie, angst. We hebben ook meer gegevens over verbanden met diabetes en andere cardiovasculaire gezondheidseffecten, zoals hartfalen en beroertes.”

Zijn het niet allemaal redelijk bescheiden correlaties in plaats van aanzienlijke oorzakelijke verbanden?

“Het zijn zeker geen kleine verbanden, en de meeste onderzoeken corrigeren voor veel andere factoren, zoals sociaal-economische omstandigheden. Daaruit blijkt steeds duidelijker dat lawaai gezondheidsproblemen veroorzaakt. Het onderzoek is ook steeds kwalitatiever. Zo is het bewijs voor sommige cardiovasculaire risicofactoren nu echt stevig.

“Zelfs wanneer het risico voor één persoon niet groot is, is het toch een probleem omdat het zo wijdverspreid is. Stel dat u 5 procent meer kans hebt op hartziekte als u chronisch bent blootgesteld aan bijvoorbeeld 60 decibel. Dat is niet zoveel, maar omdat het zoveel mensen treft, is het een belangrijk probleem voor de volksgezondheid.”

Maar het lijkt niet bepaald een prioriteit voor overheden.

“Landen en steden erkennen wel dat omge-

vingslawaai een probleem is, maar omdat er nog zo veel andere problemen zijn staat het niet hoog op de agenda. Bovendien zijn er geen bindende limieten, zoals dat voor bijvoorbeeld luchtvervuiling wel het geval is. De wetgeving die sinds 2007 geldt, vraagt enkel geluidsbelastingkaarten in te dienen en aan te geven waar ze welke acties zullen ondernemen. Sommige steden dienen die data niet volledig in en er zijn ook vraagtekens te plaatsen bij de implementatie. Wij kunnen niet volgen of steden hun actieplannen ook uitvoeren, en we weten dat dat soms niet het geval is. Zolang er geen verplichte limieten zijn, zie ik dat niet snel veranderen. Ook de Wereldgezondheidsorganisatie formuleert alleen maar aanbevelingen.”

Uit jullie informatie blijkt dat steden in België (Brussel, Gent, Antwerpen), Oostenrijk, Luxemburg en Italië bij de luidste zijn. Parijs zou de luidste stad van Europa zijn en Oslo de stilste.

“Wat exact de luidste en stilste stad is, weten wij niet. Wij krijgen de informatie van de lidstaten. Daaruit kunnen we afleiden op welke plaatsen de grootste groepen mensen leven die aan ongezonde geluidsniveaus worden blootgesteld. Maar niet alle landen leveren data even goed aan, dus er zitten ook gaten in. Bovendien is het soms lastig om steden te vergelijken. Sommige dienen kaarten in waarop alle straten zijn ingekleurd, andere met alleen de luidste ingekleurd.

“Parijs heeft veel data en wellicht ook veel plaatsen waar veel mensen langs